

Bunkring av drikkevann ved havner/marinbaser og skip/ferger

DK Midt-Rogaland 2010.

Prosjektleder: *Egil Halvorsen*

Deltakere ved inspeksjonene: *Egil Halvorsen, Wenche Knutsen, Merete Johansen*

Sammendrag

Mattilsynets distriktskontor for Midt Rogaland gjennomførte i 2010 tilsyn ved 16 havner og 10 ferger/båter distriktet. De generelle overordnede rutinene for bunkring av drikkevann ble gjennomgått ved de virksomhetene som drifter havnene og fergene/båtene.

Forsyningsbasene/havnene for supplyskip forsyner store mengder drikkevann til installasjoner i Nordsjøen i tillegg til eget forbruk om bord. Det ble ikke tatt ut prøver ombord i disse supplyskipene, men selskapenes egenkontrollprøver som ble sett på, viste tilfredsstillende resultater.

Samtlige driftsselskaper hadde skriftlige prosedyrer for bunkring, prøvetaking og renhold av lagringstanker på land og om bord i ferger/båter.

Resultatene viser at kvaliteten på drikkevannet som bunkres fra de undersøkte havner/marinbasene i distriktet er helsemessig trygt. Det ble ikke påvist tarmbakterien E. coli eller koliforme bakterier ved noen av prøvene som ble tatt ut. Vannprøver som ble tatt ut om bord i fergene var også tilfredsstillende.

Det ble ved tilsynene ikke fattet vedtak om mangelfulle forhold, men det ble gitt en del veiledning om forbedringer i tilrettelegging av tappe-/bunkringspunktene.

Hensikten med prosjektet

Hensikten med prosjektet var å kartlegge om kvaliteten på drikkevannet som ble levert ved havnene var tilfredsstillende, samt å vurdere rutinene ved bunkring av drikkevann til skip og ferger ved havner/marinaer. Det ble satt fokus på:

1. Ble det levert vann med forskriftsmessig kvalitet fra godkjente vannverk?
2. Var det innført tilfredsstillende internkontrollprosedyrer inkludert prøvetaking ved bunkring av drikkevann?
3. Var bunkringspunktene i havnene hygienisk tilfredsstillende tilrettelagt?
4. Har havnene eller båtene/skipene opplegg for/tilgang til egne slanger og tilkoblinger som kun brukes til vannbunkring?

Regelverk:

- 2003-12-19 nr.0124: Lov om matproduksjon og mattrygghet mv
- FOR 2001-12-04 nr 1372: Forskrift om vannforsyning og drikkevann

Praktisk gjennomføring

Prosjektet startet med møter med Stavanger havn IKS, Sandnes havn, Rødne & Sønner og Tide sjø hvor selskapenes prosedyrer for bunkring av drikkevann ble gjennomgått.

De forskjellige havnene ble deretter befart/inspisert, og prøver av vann fra flere tappepunkter ble tatt ut.

Ved befaringene ble det satt fokus på at det ble fylt vann av forskriftsmessig kvalitet fra godkjente vannverk, oppbevaring av vannet, renhold av tanker og utstyr, beskyttelse mot forurensing av vannet og utstyr og tilstand på tappeutstyret. Vi kontrollerte også om det ble utøvet/praktisert en tilfredsstillende internkontroll inkludert prøvetaking og rutiner for avviksbehandling/-varsling om mulig dårlig kvalitet.

Inspeksjonsperioden var fra februar til august 2010.

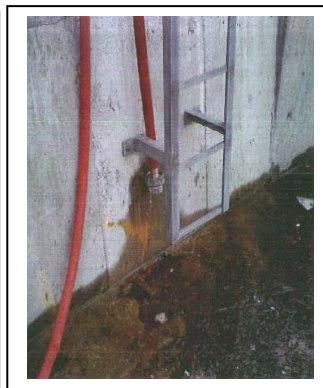
Tilfredsstillende tilrettelegging av bunkringspunkter

Resultater

Totalt ble 16 havner og 10 skip/ferger inspisert. Resultatene viser at kvaliteten på drikkevannet som bunkres fra de undersøkte virksomheter er helsemessig tilfredsstillende.

Det ble ikke påvist tarmbakterien av typen E. coli eller koliforme bakterier ved noen av prøvene som ble tatt ut i havnene og om bord i fergene, men enkelte av vannprøvene hadde noe høyt kimtall (totalt antall bakterier).

Det ble ved tilsynene ikke gitt vedtak om manglefulle forhold, men det ble gitt veiledninger i form av påpeking av plikt som gikk på forbedringer ved tilrettelegging av tappe/-bunkringspunktene. Virksomhetene har tilbakemeldet til Mattilsynet om at påpekningene er utbedret i de aller fleste tilfeller. Noen supplybaser har planer om utbedringer for tappepunkt, buffertanker og desinfeksjonsutstyr.

Forbedringspotensialer, beskyttelse av tappestusser mot skadedyr/fugl

Vurdering

Gjennomgangen av interne prosedyrer som virksomhetene har etablert avdekker stort sett tilfredsstillende rutiner ved bunkring av drikkevann, prøvetaking/internkontroll og renhold av vanntanker. Flere havner har installert egne buffervanntanker og desinfeksjonsbehandlingsanlegg (UV) ved disse.

Resultatene av prøver som ble tatt i kampanjen avdekket ikke utilfredsstillende analyseresultater på E. coli og koliforme bakterier, men enkelt av prøvene hadde et noe høyt kimtall (totalt antall bakterier). E. coli brukes som indikator for om det er tarmbakterier i vannet. Hvis det er tarmbakterier i vannet, kan det også være smittestoffer. Kimtall er et uttrykk for total mengde jord- og vannbakterier i vannet. Disse kan føre til slamdannelse og forråtnelse som gir dårlig kvalitet på vannet og med eventuelt lukt- og smaksproblemer. Det er derfor av stor betydning at det blir foretatt en lang og grundig utspyling av vann før bunkring iverksettes, og at tappestussene/tilkoblingspunktene blir beskyttet mot tilsmussing/forurensing. Flere supplybaser har som fast rutine innført desinfisering av tilkoblingspunkter og en grundig og lang utspyling av ledningsnettet før bunkring blir foretatt. Det er bra.

Alle de undersøkte hadde innført skrevne prosedyrer for bunkring, vedlikehold og prøvetaking samt rutiner ved mulige avvik på vannkvaliteten som skulle sikre melding til brukere av vannet. Det bemerkes her at *eier av vannforsyningssystemene også har plikt til å melde til tilsynsmyndighetene, deriblant Mattilsynet ved eventuelle overskridelser på grenseverdier (vannkvaliteten) satt i vedlegg 1, tabell 1-3 § 12 i Forskrift om vannforsyning og drikkevann.*

Ved befaringsene av havnene kunne det ikke redegjøres for om tilknytningspunktene til vannverkens nett var sikret mot tilbakestrømning fra tanker og internt fordelingsnett. Dette er et potensielt risikopunkt som i ettertid vil bli tatt opp med de respektive vannverkene.

Konklusjon

Kampanjen viser at de undersøkte virksomhetene som har ansvaret for levering av drikkevann til skip/ferger, samt rederiene har tatt ansvaret seriøst for å sikre et helsemessig trygt drikkevann til brukerne. De har alle akseptable interne rutiner og prosedyrer for bunkring. Rutinene inkluderer tilfredsstillende prøvetaking.

	Havner/baser	Kommune	Driftes av:
1	Stavanger havn, Strandkaien (cruiseskiphavn)	Stavanger	Stavangerregionen Havn IKS
2	Stavanger havn, Bekhuskaien	Stavanger	Stavangerregionen Havn IKS
3	Stavanger havn, Fiskepiren	Stavanger	Stavangerregionen Havn IKS
4	Tømmerodden, Hundvåg	Stavanger	Skoleskipet Gann
5	NorSea Dusavik	Stavanger	NorSea
6	NorSea, Tananger	Sola	NorSea
7	Risavika havn	Sola	Risavika havneservice
8	Conoco Phillips, Tananger	Sola	Conoco Phillips
9	Judaberg fergekai,	Finnøy	Finnøy kommune
10	Tau fergekai	Strand	Vegvesen/kommune
11	Hjelmeland fergekai	Hjelmeland	Vegvesen/kommune
12	Mortavika fergekai	Rennesøy	Vegvesen/kommune
13	Mekjarvik fergekai	Randaberg	Vegvesen/kommune
14	Sandnes havn	Sandnes	Sandnes Havn KF
15	Sirevåg havn	Hå	Kommune

Skip/ferger som er inspisert		Selskap
1	MF Ullensvang	Tide
2	MF Bjørnefjord	Tide
3	MF Hjelmeland	Tide
4	Tidecruise	Tide
5	MF Mastrafjord	Fjord 1
6	Stavangerfjord	Fjord 1
7	Skoleskipet Gann	Skoleskipet Gann
8	MF Sjernarøy	Tide
9	MS Tidecruise	Tide
10	MS Rogaland veteran skip	Stiftelsen Rogaland veteran skip

Stor cruisetrafikk ved Stavanger havn.